

«МАКУЛДАШЫЛГАН»
Аккредитациялык Кеңештин
төрагасы Сарбанов С.Т.

Протокол № 9
04.07.2024-ж.

«БЕКТЕМИН»
Директор Кошоева Б.Б.

Буйрук №2/008
04.07.2024-ж.

Жогорку кесиптик билим берүү программаларын
ишке ашыруучу билим берүү уюмдарын
институционалдык аккредитациялоонун
СТАНДАРТТАРЫ

Көз карандысыз аккредитация, рейтинг жана тастыктоо институтунун Эксперттик кеңеши тарабынан сунушталган

Рецензенттер:

- *Н.К.Расулова, э.и.к., КЭУ ИИУнун доценти, АРТКИнин эксперти*
- *М.К.Чимчикова, т.и.к., КМТУнун доценти, АРТКИнин эксперти*
- *Р.Ч.Осмонова, т.и.к., КМТУнун доценти, АРТКИнин эксперти*

Жогорку кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдарын институционалдык аккредитациялоонун стандарттары/Түзүүчүлөр.: Б.Б. Кошоева, А.Р.Абдылдаева, Э. Жениш кызы. – Бишкек, 2024. – 15 б.

Бул стандарттар статусуна, уюштуруу-укуктук формасына, ведомстволук баш ийүүсүнө жана менчигинин түрүнө карабастан жогорку кесиптик билим берүү уюмун институционалдык аккредитациялоонун жол-жоболорун даярдоого жана өткөрүүгө карата талаптарды аныктайт.

©АРТКИ, 2024

©Кошоева Б.Б.

© Абдылдаева А.Р.

© Жениш кызы Э.

МАЗМУНУ

1. Колдонуу чөйрөсү	5
2. Нормативдик шилтемелер	5
3. Терминдер жана аныктамалар	5
4. Белгилер жана кыскартуулар	7
5. Институционалдык аккредитацияны өткөрүү процедурасы	8
6. Стандарттар	11
Стандарт 1 «Стратегиялык өнүгүү жана сапатты камсыздоо саясаты»	
Стандарт 2 «Кадр саясаты»	
Стандарт 3 «Материалдык жана маалыматтык ресурстар»	
Стандарт 4 «Каржы»	
Стандарт 5 «Илимий-методикалык жана изилдөө иштери»	
7. Өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүнүн тартиби	14
8. Адабият	14

Кириш сөз

1. “Аккредитация, рейтинг жана тастыктоо көз карандысыз институту” (АРТКИ) коомдук фонду тарабынан иштелип чыккан жана киргизилген.
2. 04.07.2024жылы АРТКИ КФнын директорунун № 2/008 буйругу менен бекитилген жана күчүнө кирген.

Бул стандарт “Билим берүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 15-майындагы № 246 “Билим берүү тармагындагы аккредитациялоо боюнча ченемдик укуктук актыларды бекитүү тууралуу” токтомунун ченемдерин ишке ашырат.

ИНСТИТУЦИОНАЛДЫК АККРЕДИТАЦИЯНЫН СТАНДАРТАРЫ ЖАНА КРИТЕРИЙЛЕРИ

Негизги жоболор

1. Колдонуу чөйрөсү

1.1. Бул стандарттар жогорку окуу жайларына талаптарды жана университеттин институционалдык аккредитациясын аныктайт.

1.2. Бул стандарттар ЖОЖдун статусуна, уюштуруу-укуктук формасына, ведомстволук баш ийүүсүнө жана менчигинин түрүнө карабастан, институционалдык аккредитациялоо процедурасын жүргүзүүдө колдонулат.

1.3. Бул стандарттар ЖОЖ тарабынан анын ишмердүүлүгүнө ички баа берүү жана тиешелүү ички ченемдик документтерди иштеп чыгуу үчүн да колдонулса болот.

2. Нормативдик шилтемелер

Бул стандартта төмөнкү ченемдик документтерге шилтемелерди колдонот:

2.1 Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 11-августундагы № 179 “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамы.

2.2 2021-2023-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү концепциясы.

2.3 2021-2040-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү стратегиясы.

2.4 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2021-жылдын 4-майдагы № 200 “Кыргыз Республикасында 2021-2040-жылдарга билим берүүнү өнүктүрүү программасын бекитүү тууралуу” токтому.

2.5 Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 15-майдагы № 246 “Билим берүү тармагындагы аккредитациялоо боюнча ченемдик укуктук актыларды бекитүү тууралуу” токтому.

2.6 Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты.

3. Терминдер жана аныктамалар

Бул колдонмодо "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана билим берүү жаатындагы Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларына ылайык терминдер жана аныктамалар колдонулат.

Аларга кошумча ушул стандарттарда төмөнкүдөй аныктамалар белгиленген:

Аккредитация - билим берүү уюмунун же анын айрым билим берүү программаларынын деңгээлин аккредитациялык агенттик тарабынан баалоонун жол-жобосу, анын жүрүшүндө билим берүү уюмунун же билим

берүү программасынын белгилүү бир критерийлерге жана стандарттарга ылайык келиши таанылат.

Институционалдык аккредитация – жалпы билим берүү уюмунун сапаттык деңгээлинин белгилүү критерийлерге, стандарттарга жана анын статусуна ылайык келүүсүн аккредитациялоо органы тарабынан таануу жол-жобосу.

Европалык кредит которуу жана топтоо тутуму (European Credit Transfer and Accumulation System - ECTS): берилген окуу натыйжаларына жетишүү үчүн зарыл болгон студенттин окуу жүктөмүнө негизделген система. Нормага ылайык, 60 кредит бир окуу жылында студенттин толук окуу жүктөмүнө туура келет.

Билим берүү программаларынын сапаты. Окуучулардын жана бүтүрүүчүлөрдүн компетенттүүлүк деңгээлинин билим берүү стандарттарын ишке ашыруучу уюм тарабынан белгиленген билим берүү стандарттарынын талаптарына жана кошумча талаптарга ылайык келиши.

Компетенттүүлүк - белгилүү бир чөйрөдө анын натыйжалуу жемиштүү иши үчүн зарыл болгон окуучуну (окуп жаткан адамды) билим берүүгө даярдоонун алдын ала белгиленген социалдык талабы (ченеми).

Кредит (зачеттук бирдик): студенттин жүгүн мүнөздөө үчүн дисциплинанын бирдиктерине туура келген сандык маани, аны аяктоонун зарыл аты жана ЖОЖдо толук жылдык академиялык окууну аяктоо үчүн жалпы ишке карата ар бир курс боюнча зарыл иштин көлөмүн чагылдырат. ECTS кредитти керектүү ишти аткаргандан кийин жана жетишилген окуу натыйжаларына ылайыктуу баа алгандан кийин гана алууга болот.

Модуль: билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу дисциплинасынын бир бөлүгү, билим берүүнүн, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык аяктоону талап кылат.

Билим берүү кызматтарынын мониторинги: билим берүү иш-аракеттеринин процесстери жана проценти жөнүндө маалыматтарды чогултуу жана талдоо.

Негизги билим берүү программасы - даярдоонун тиешелүү багыты боюнча билим берүү процессинин максаттарын, күтүлүүчү натыйжаларын, мазмунун жана ишке ашырылышын жөнгө салуучу окуу-методикалык алдын-ала божомолдоонун жыйындысы.

Керектөөчү-продукция же кызмат алуучу уюм же адам (окутуу-үйрөтүүчүлөр, алардын ата-энелери, иш берүүчүлөр, мамлекет).

Тышкы аудиторлор комиссиясы тарабынан ЖОЖго баруусу – аккредитациялоо процессинин жалпы кабыл алынган бөлүгү болуп саналган тышкы баалоонун компоненти. Тышкы аудиторлор-эксперттер ЖОЖдун өзүн-өзү баалоо материалдарын текшерүү, профессордук–окутуучулук курам, студенттер, кызматкерлер менен маектешүү жана көрсөтүлгөн кызматтардын сапатын жана натыйжалуулугун баалоо, ошондой эле аларды өркүндөтүү

боюнча сунуштарды берүү үчүн жогорку окуу жайына барышат. Баруунун натыйжасы болуп жогорку окуу жайдын аудити боюнча отчет эсептелет.

Жол-жобосу - ишти же процессти жүзөгө ашыруунун белгиленген ыкмасы.

Процесс - "кирүүлөрдү" "чыгууларга" айландыруучу ишмерлердин өз ара байланышкан жана өз ара аракеттенүүчү түрлөрүнүн жыйындысы.

Окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы / модулу боюнча окутуунун натыйжасында алынган компетенциялар.

Сапат системасы - белгиленген эрежелер жана кабыл алынган усулдар менен сапат менеджментинин белгилүү бир функцияларын аткарган жана билим берүү программасынын бардык бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик стандарттарга ылайык белгиленген талаптарга жооп берүүсүн камсыз кылган уюмдагы жол-жоболордун, бөлүмдөрдүн жана кызмат адамдарынын жыйындысы.

Керектөөчүлөрдүн канааттануусу - керектөөчүлөрдүн алардын талаптарын аткаруу даражасын кабыл алуусу.

Натыйжалуулук - жетишилген натыйжа менен колдонулган ресурстардын ортосундагы катыш.

Студенттерди окутуунун акыркы натыйжалары - бул программанын аягында студенттер ээ болууга тийиш болгон компетенциялардын, билимдердин жана жөндөмдөрдүн жыйындысы.

Аккредитациялоо стандарттары - аккредитациялоо жол-жобосуна талаптарды белгилөөчү аккредитациялык органдын документтери.

4. БЕЛГИЛЕР ЖАНА КЫСКАРТУУЛАР

Ушул колдонмодо төмөнкү белгилер жана кыскартуулар колдонулат:

КР - Кыргыз Республикасы;

КР БИМ - Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги;

АК - аккредитациялык кеңеш

АРТКИ - аккредитациялоонун, рейтингдин жана сертификациялоонун көз карандысыз институту;

ЖОЖ - жогорку окуу жайы;

ИИИ – илимий изилдөө иштери;

МКТ – маалымат коммуникациялык технологиялар

НББП - негизги билим берүү программасы;

ОК – окумуштуулар кеңеши

ОКК – окуу көмөкчү курамы

ОМБ – окуу методикалык бирикме

ПОК - профессордук-окутуучулук курам;

ТЭК - тышкы эксперттик комиссия;

ECTS - европалык кредиттик которуу жана топтоо тутуму;

ESG – жогорку билим берүүнүн Европа мейкиндигиндеги сапат кепилдиги үчүн кабыл алынган стандарттары жана сунуштамалары; (European Standards and Guidelines)

5. ИНСТИТУЦИОНАЛДЫК АККРЕДИТАЦИЯНЫ ӨТКӨРҮҮ ПРОЦЕДУРАСЫ

5.1. ЖОЖ тарабынан институционалдык аккредитациялоого арыз берүү, укук жана уруксат берүүчү документтердин көчүрмөлөрү тиркелет.

5.2. Билим берүү уюмунун арызын АРТКИ тарабынан карап чыгуу.

5.3. АРТКИ ЖОЖтун институционалдык аккредитацияны өткөрүү процедурасын баштоо чечимин кабыл алынат. АРТКИ менен ЖОЖ ортосунда аккредитациялоо боюнча келишим түзүү.

5.4. Билим берүү уюмунун жана АРТКИнин жетекчилиги институционалдык аккредитациялоонун теориясы, методологиясы жана технологиясы боюнча атайын семинарларда билим берүү уюмунун ички эксперттерине институционалдык аккредитациялоонун критерийлерин жана тартибин түшүндүрүү боюнча тренингдерди уюштурат.

5.5. Билим берүү уюму тарабынан АРТКИ тарабынан белгиленген талаптарга ылайык өзүн-өзү баалоо жүргүзүү жана өзүн-өзү баалоо боюнча отчетту (орус же кыргыз тилдеринде) электрондук түрдө жана ар бир тил үчүн кагаз жүзүндө 1 нускада АРТКИге жөнөтүү.

5.6. ЖОЖдун өзүн-өзү баалоо отчетун талдоонун негизинде АРТКИ төмөнкү чечимдерди кабыл алууга укуктуу:

- өзүн-өзү баалоо боюнча отчеттун материалдарын тактоо зарылдыгы боюнча сунуштарды иштеп чыгуу;

- тышкы эксперттик баа берүүнү жүргүзүү;

- өзүн-өзү баалоо боюнча отчеттун ушул стандарттардын критерийлерине ылайык келбегендигине байланыштуу институционалдык аккредитациялоо процедурасын жүргүзүү мүмкүн болбогондуктан, аккредитациялоо мөөнөтүн кийинкиге калтыруу.

5.7. Аккредитациялоону улантууда АРТКИ тышкы эксперттик комиссияны (мындан ары - ТЭК) түзөт, аны ЖОЖдун ишин баалоону жүргүзүү үчүн АРТКИнин директору бекитет. Анын курамына академиялык коомчулуктун өкүлдөрү, Кыргыз Республикасынын иш берүүчүлөрү жана студенттери кирет.

5.8. Аккредитациялоону улантууда АРТКИ билим берүү уюму менен институционалдык аккредитациялоонун мөөнөттөрүн жана ТЭК визитинин программасын макулдашат.

5.9. Комиссиянын иш сапарынын узактыгы адатта 1-3 күндү түзөт. Сапардын жүрүшүндө ЖОЖ кызмат көрсөтүү боюнча келишимине ылайык ТЭКтин иши үчүн шарттарды түзөт:

- комиссиянын ар бир мүчөсүнө өзүн-өзү баалоо боюнча отчеттун электрондук жана кагаз версиясын берет;
- ТЭК мүчөлөрүн керектүү оргтехника менен камсыздайт;
- ТЭКтин иш сапарынын программасына ылайык инфраструктураны жана ресурстарды текшерүүнү, жолугушууларды, сурамжылоолорду, интервьюларды жана ТЭКтин ишинин башка түрлөрүн уюштурат;
- суралган маалыматты берет;
- ТЭКтин ишин фото жана видео тасмага тартууну уюштурат;
- визиттин аягында билим берүү уюмдарынын кыскача баяндамасын жана ТЭК визитинин жүрүшү жөнүндө маалыматты камтыган АРТКИ АКтин отурумуна видеотасманы даярдайт.
- ЖОЖтун ишмердүүлүгү тууралуу маалыматты камтыган презентацияны тартуулайт.

5.10. Визиттин аягында ТЭК ЖОЖду баалоо боюнча отчетту жана ТЭК визитинин жүрүшү жөнүндө презентацияны даярдайт. Билим берүү уюму АКнын отурумуна билим берүү уюмунун кыскача баяндамасын жана ТЭК сапарынын жүрүшү жөнүндө маалыматты камтыган презентация/видео даярдайт.

5.11. Отчетто ТЭК сапарынын сыпаттамасы, АРТКИ стандарттарынын критерийлери боюнча ЖОЖдун иш-аракеттеринин ылайыктуулугуна кыскача баа берүү, ЖОЖдун ишмердүүлүгүн жакшыртуу жана сапатын камсыз кылуу боюнча сунуштар жана Аккредитациялык кеңешке сунуштар камтылган. Аккредитациялык кеңешке сунуштар ЖОЖдун статусу (аккредитациялоо / аккредитациядан өтпөө) жана аккредитациялоонун сунушталган мөөнөтү боюнча сунушту камтыйт.

5.12. ТЭКтин отчету, анын ичинде сунуштар ТЭК мүчөлөрү тарабынан жамааттык түрдө иштелип чыгат.

5.13. Аккредитациялык кеңеш тарабынан институционалдык аккредитациялоо жөнүндө чечимди кабыл алуу үчүн негиз болуп ЖОЖдун ишин баалоо жөнүндө отчет жана билим берүү уюмунун ишмердүүлүгүнө өз алдынча баа берүү жөнүндө отчет саналат.

5.14. ТЭКтин Төрагасы ТЭК визитинин жыйынтыгы боюнча Аккредитациялоо кеңешинин алдында сүйлөйт. Объективдүү себеп болгон учурда АРТКИнин директору ТЭКтин мүчөсүн АКнын отурумуна баяндама менен катышууга дайындайт. ТЭКтин төрагасын алмаштыруу АРТКИ директорунун буйругу менен жол-жоболоштурулат.

5.15. АРТКИ АКтин өзгөчө компетенциясына билим берүү уюмун аккредитациялоо же аккредитациялоодон баш тартуу жөнүндө

чечимдерди кабыл алуу кирет. Аккредитациялык кеңештин курамы анын иши жөнүндө жобого ылайык аныкталат. Жыйын кворум болсо өткөрүлөт. Аккредитациялык кеңеш тышкы эксперттик комиссиянын сунуштарына ылайык келбеген жүйөлүү чечимди кабыл алууга укуктуу. Аккредитациялоо кеңеши төмөнкүдөй чечимдерди кабыл алат:

- аккредиттөө:
 - 5 жыл – бардык аккредитация стандарттарын сактоо шартында;
 - 3 жыл – бир аккредитация стандартына ылайык келбеген шартта;
 - 1 жыл – аныкталган кемчиликтерди жана аларды өркүндөтүү мүмкүнчүлүктөрүн жоюу талабы менен аккредитациялоонун эки стандарты сакталбаган учурда;
- аккредиттөөгө болбойт - экиден ашык аккредитациялык стандарттарга ылайык келбеген учурда.

5.16. Аккредитациялык кеңеш оң чечим чыгарганда, АРТКИ чечимдин натыйжалары менен расмий катты жана ЖОЖдун институционалдык аккредитациясынан өткөндүгү жөнүндө күбөлүктү АРТКИ директору кол койгон билим берүү уюмуна жөнөтөт. Андан кийин ЖОЖдун аккредитациялоо жөнүндө чечим Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигине жөнөтүлөт жана АРТКИ сайтына жайгаштырылат. Тышкы эксперттик комиссиянын корутундусу да сайтка жайгаштырылган.

Аккредитациялоо жөнүндө күбөлүк алгандан кийин билим берүү уюму өз сайтында өзүн өзү баалоо отчетун жарыялайт.

5.17. Эгерде Аккредитациялык Кеңеш терс чечим кабыл алса, АРТКИ кабыл алынган чечим менен билим берүү уюмуна кат жөнөтөт.

5.18. Билим берүү уюму кызмат көрсөтүү келишимине жана Апелляцияларды жана даттанууларды кароо боюнча комиссия жөнүндө жобого ылайык белгиленген тартипте Аккредитациялоо кеңешинин чечимине даттанууну АРТКИге жөнөтө алат. Тышкы эксперттик комиссиянын жана Агенттиктин өкүлдөрүнүн компетенциясына шектенүү жаралса, же тышкы эксперттик комиссиянын мүчөлөрү тарабынан одоно бузууга жол берилсе, билим берүү уюму АРТКИге даттануу менен кайрыла алат.

6. СТАНДАРТТАР

Стандарт 1 «Стратегиялык өнүгүү жана сапатты камсыздоо саясаты»

ЖОЖдун ишмердүүлүгү анын миссиясы менен аныкталат, ал ЖОЖдун билим берүү мейкиндигиндеги ордун чагылдырат. ЖОЖду өнүктүрүү стратегиясында билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу боюнча саясатты ырааттуу ишке ашыруу каралышы керек. ЖОЖдун башкаруу системасы көз карашты, миссияны жана стратегияны ишке ашырууга багытталган.

Баалоо критерийлери

1.1. ЖОЖ мамлекеттин, коомдун, реалдуу экономиканын секторлорунун, потенциалдуу иш берүүчүлөрдүн, студенттердин жана башка кызыкдар тараптардын миссиясын ишке ашырууга жана керектөөлөрүн канааттандырууга багытталган стратегияны иштеп чыгууну көрсөтүшү керек.

1.2. ЖОЖ миссиясы жана стратегиясы бардык кызыкдар тараптардын өкүлдөрү менен ачык талкууланат, алардын сунуштары жана түзөтүүлөрүнүн негизинде ЖОЖ Окумуштуулар кеңеши аларга өзгөртүүлөрдү киргизет.

1.3. Ички башкаруу системасы эффективдүү иштеп, ЖОЖ миссиясын ишке ашырууга салым кошот.

1.4. ЖОЖ билим берүү ишин жөнгө салуу боюнча ченемдик укуктук актылардын талаптарын аткарат жана иштин айрым багыттары жана процесстери боюнча документтерди (пландар, программалар, жоболор ж.б.) иштеп чыгат.

1.5. ЖОЖ билим берүү уюмунун ишинин натыйжалары жөнүндө маалыматтын ачык-айкындуулугун көрсөтүшү керек.

1.6. ЖОЖ өзүнүн академиялык репутациясын жогорулатуу боюнча чараларды көрөт.

1.7. ЖОЖ физикалык жана психологиялык жактан коопсуз чөйрөнү камсыз кылган шарттардын бар экендигин көрсөтүшү керек.

Стандарт 2 «Кадр саясаты»

ЖОЖ административдик, окутуучулук, билим берүү жана кенже/техникалык колдоо кызматкерлеринин компетенттүүлүгүнө ишениши керек. ЖОЖ өз кызматкерлеринин кесиптик деңгээлин жогорулатууда жана ишке алууда адилеттүү жана ачык-айкын процесстерди колдонууга тийиш. ЖОЖ профессордук-окутуучулук курамдын квалификациясы билим берүү программаларынын керектөөлөрүнө жооп беришин камсыз кылууга тийиш. ЖОЖ студенттик билим берүүнүн бардык мезгилдерин, анын ичинде кабыл алууну, аткарууну, таанууну жана сертификацияны жөнгө салуучу аныкталган, жарыяланган жана ырааттуу колдонулуучу саясаттарды көрсөтүшү керек.

Баалоо критерийлери

2.1. ЖОЖто кадрларды тандоону, кесипкөйлүгүн жогорулатууну жана өнүктүрүүнү, бардык кызматкерлердин кесиптик компетенттүүлүгүн камсыз кылууну камтыган объективдүү жана ачык кадр саясаты болушу керек. Ошондой эле студенттерди кабыл алуудан баштап бүтүрүүчүлөр контингентин түзүү саясатын көрсөтүп, анын жол-жобосунун ачыктыгын камсыз кылуу.

2.2. ЖОЖ инновациялык билим берүү программаларын жана окутуу технологияларын киргизүү үчүн кадрлардын квалификациясын жогорулатуу, кесиптик жана инсандык өнүктүрүү тутумунун бар экендигин көрсөтүшү керек. Кызматкерлердин кесиптик жана инсандык өнүгүүсүн мотивациялоо үчүн шарттарды түзүү. Академиялык мобилдүүлүктү өнүктүрүү, окутууга тиешелүү тармактардан практиктерди тартуу. Жаш мугалимдерди колдоо.

2.3. ЖОЖ профессордук-окутуучулук курамдын ишмердүүлүгүнө мониторингди камсыз кылууга тийиш. Окутуунун сапатын баалоонун ар кандай механизмдерин уюштуруу (студенттерге суроо берүү, профессордук-окутуучулук курамдын сабактарына катышуу).

2.4. ЖОЖ атайын ыкмалар аркылуу профессордук-окутуучулар курамынын канааттануусуна мониторинг жүргүзүүнү камсыз кылууга тийиш. ЖОЖдун жетекчилиги ар кандай маселелер боюнча профессордук-окутуучулар курамынын суроо-талаптарына жооп бериши керек.

Стандарт 3 "Материалдык жана маалыматтык ресурстар"

ЖОЖ жетишерлик жана окуу максаттарына ылайыктуу болгон жетиштүү окуу ресурстарынын жана студенттерди колдоо кызматтарынын болушун камсыз кылууга тийиш. Программаларды ишке ашыруунун ыкмалары студенттерди окуу процессин биргелешип курууда активдүү роль ойноого түрткү бериши керек. ЖОЖ ачыктык, ачыктык, студенттерди, профессордук-окутуучулар курамын, иш берүүчүлөрдү жана башка кызыкдар тараптарды тартуу жана маалымдуулук принциптеринин негизинде ишке ашырылып жаткан ишмердүүлүгү, алардын демилгеси, тынымсыз өнүгүүсү жана өзгөрүлүп жаткан шарттарга ыңгайлашуусу жөнүндө коомчулукка маалымдоого тийиш.

Баалоо критерийлери

3.1. ЖОЖ инфраструктурасынын өзүнүн ишинин өзгөчөлүктөрүнө, анын ичинде билим берүү программаларын жана дистанттык окутууну ишке ашырууга ылайык келээрин көрсөтүшү керек. Аудиториялар, лабораториялар, байланыш жана компьютердик жабдуулар, окуу полигондору, технопарктер жогорку талаптарга жооп бериши керек.

ЖОЖ жалпы коомчулукту жана кызыкдар тараптарды маалымдоо үчүн маалыматты таратуунун ар кандай ыкмаларын (анын ичинде ММК, веб-ресурс, маалымат тармактары, ЖОЖтун веб-сайты ж.б.) колдонушу керек.

3.2. ЖОЖ студенттердин сабактан тышкаркы иш-чаралары үчүн эң ыңгайлуу шарттарды түзүүгө тийиш. Студенттерге төмөндөгүдөй кызмат көрсөтүүлөрү тийиш: ашкана, жатакана, компьютердик борбор, китепкана, окуу залдары, спорт залдары, стадион, медпункт ж.б.

3.3. ЖОЖдо материалдык жана маалыматтык ресурстарды жакшыртуунун механизмдери жана көрсөткүчтөрү бар.

3.4. ЖОЖ окуу процессинде коопсуздук талаптарынын жана санитардык-гигиеналык ченемдердин сакталышын камсыз кылууга тийиш.

Стандарт 4 «Каржы»

ЖОЖ каржылоо системасынын туруктуулугу, эффективдүүлүгү, приоритеттүүлүгү, ачык-айкындыгы, жоопкерчиликтүүлүгү, ыйгарым укуктарды берүү, делимитациялоо жана көз карандысыздык принциптерин ишке ашыруу даражасын көрсөтөт. Финансылык туруктуулукту баалоо финансылык отчеттуулукту талдоонун негизинде (баланс, кирешелер жана чыгашалар боюнча отчет), ошондой эле бухгалтердик эсеп жана финансылык талдоо кызматынын кызматкерлери, ЖОЖдун бөлүмдөрүнүн жетекчилери жана кызыкдар тараптар менен маектешүүлөрдүн негизинде жүргүзүлөт.

Баалоо критерийлери

4.1. ЖОЖ каржыны башкарууда, бюджетти аткарууда жана туура финансылык пландаштырууда ачыктыкты жана айкындуулукту камсыз кылат. ЖОЖ каржылык отчеттуулукту камтыган формалдуу финансылык башкаруу саясатынын бар экендигин көрсөтүшү керек.

4.2. ЖОЖ сырттан көз карандысыз аудит жүргүзгөнүн көрсөтүшү керек.

4.3. ЖОЖ өзүнүн ишинин ар кандай түрлөрүн, анын ичинде финансылык колдоонун жетиштүүлүгүн баалоо механизми болушу керек, анын ичинде ЖОЖ өнүктүрүүнүн стратегиялары, негизги билим берүү программаларын иштеп чыгуу.

4.4. Кызматкерлерди жана студенттерди социалдык жактан колдоо системасы түзүлгөн. Бул системанын негизги принциптери жана жоболору документтештирилген жана кызыкдар тараптарга, анын ичинде бүтүндөй коомго жеткиликтүү.

Стандарт 5 «Илимий-методикалык жана изилдөө иштери»

ЖОЖ адистерди жана практиктерди, ошондой эле эң мыкты чет элдик жана ата мекендик окутуучуларды илимий, методикалык жана илимий-изилдөө иштери сыяктуу окутуу иштерине тартуу аркылуу билим берүү программаларынын сапатын камсыз кылууга тийиш. Илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү, илимди окуу процессине интеграциялоо, кызматкерлердин жана студенттердин илимий-изилдөө иштеринин натыйжаларын жарыялоо үчүн шарттарды түзмөйүнчө илимий изилдөөлөрдүн натыйжаларын окуу процессине киргизүүгө басым жасоо мүмкүн эмес.

Баалоо критерийлери

5.1. ЖОЖ илимий изилдөөлөрдү жүргүзүп, анын натыйжаларын окуу процессинде колдонот, ошондой эле илимий-изилдөө иштеринин натыйжалуулугуна мониторинг кылат. Студенттер илимий-изилдөө иштерине активдуу катышууда.

5.2. ЖОЖ материалдык жана маалыматтык ресурстардын НББПнын өзгөчөлүктөрүнө шайкештигин көрсөтүшү керек. Алардын илимий изилдөөлөр үчүн жеткиликтүүлүгүн камсыздайт.

5.3. Илимий стажировкаларды өнүктүрүү, мыкты чет элдик жана ата мекендик окутуучуларды тартуу.

5.4. ЖОЖ кызматкерлердин жана студенттердин илимий ишмердүүлүгүн стимулдаштыруу системасын көрсөтүшү керек.

5.5. ЖОЖ кызматкерлердин жана студенттердин кадыр-барктуу басылмаларда жарыялоо активдүүлүгүн жогорулатуу боюнча чараларды көрөт.

7. ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ ЖАНА ТОЛУКТООЛОРДУ КИРГИЗҮҮНҮН ТАРТИБИ

7.1 Учурдагы аккредитациялоо стандартына аны мындан ары өркүндөтүү максатында өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилүүдө.

7.2 АРТКИ стандартка өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизет.

7.3 Билим берүү уюмдары жана башка кызыкдар органдар колдонуудагы стандарттарга өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү демилгесин көтөргөн учурда, сунуштар жана сын-пикирлер АРТКИге жиберилет.

7.4 АРТКИ келип түшкөн сунуштарга жана сын-пикирлерге алардын негиздүүлүгүнө жана максатка ылайыктуулугуна белгиленген тартипте экспертиза жүргүзөт.

7.5 Аккредитациялоонун колдонуудагы стандартына өзгөртүүлөр жана толуктоолор, алар бекитилгенден кийин АРТКИнин директорунун буйругу менен өзгөртүүлөр менен жаңы редакцияда же колдонуудагы стандартка кошумча брошюра түрүндө бекитилет.

8. АДАБИЯТ

1. Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 11-августундагы № 179 “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамы.

2. 2021-2023-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү концепциясы.

3. 2021-2040-жылдарга Кыргыз Республикасында билим берүүнү өнүктүрүү стратегиясы.

4. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2021-жылдын 4-майдагы № 200 “Кыргыз Республикасында 2021-2040-жылдарга билим берүүнү өнүктүрүү программасын бекитүү тууралуу” токтому.

5. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 15-майдагы No 246 “Билим берүү тармагындагы аккредитациялоо боюнча ченемдик укуктук актыларды бекитүү тууралуу” токтому.
6. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты.
7. Европалык жогорку билим берүү мейкиндигинде (ESG) сапатты камсыздоо боюнча стандарттар жана колдонмолор (жаңы версия) (2015-жылдын 14-15-майда билим берүү министрлеринин Ереван конференциясында бекитилген).
8. ECTS (Европалык кредиттерди которуу жана топтоо системасы) колдонуу боюнча колдонмо. - Европа Биримдигинин Басылмалар кеңсеси, 2015-жыл, ISBN 978-92-79-43562-1 (2015-жылдын 14-15-майында билим берүү министрлеринин Ереван конференциясында бекитилген).
9. Инженердик, информатика, архитектура, табият таануу, математика боюнча өзүнчө же ар кандай адистиктердин айкалышы боюнча дипломдук программаларды аккредитациялоонун жалпы критерийлери, инженерия, информатика/информатика, табигый илимдер жана математика (ASIIN), Дюссельдорф (Германия), 2012, 55 б.б.
10. Criteria for accrediting Engineering technology programs, ABET, 2012, Baltimore.
11. Accrediting standards, ACEJMC, 2006.
12. Quality Procedures in the European Higher Education Area and Beyond - Second ENQA Survey, ENQA, 2008, Helsinki.